

בפרשת נח התשפ"ג

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

1. בראשית (פרשת נח) פרק ו פסוק ט - יח

(ט) אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים הנה בדרתיו את־האלהים היתה־לד־גֹת: (י) ויולד נח שלשה בנים את־שם את־חם ואת־יֶפֶת: (יא) ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס: (יב) ויֵרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דַּרְכָּו עַל־הָאָרֶץ: ס (יג) ויאמר אלהים לנח קץ כל־בָּשָׂר בָּא לפני כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ: (יד) עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי־גֹפֶר קַיָּים תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה וְכִפַּרְתָּ אֹתָהּ מִבֵּית וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר: ... (יז) וְאֲנִי הִנְנִי מְבִיא אֶת־הַמַּבּוּל מִלֶּמַּעַל עַל־הָאָרֶץ לַשָּׁחַת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־בּוֹ רֹחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ יָגוּעַ: (יח) וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּךָ וְבֵאתְךָ אֶל־הַתֵּבָה אַתָּה וּבְנֵיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֵי־בְנֵיךָ אִתְּךָ:

2. בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק א - ח

(א) ויהי כִּי־הִחֵל הָאֱדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנֹת יָלְדוּ לָהֶם: (ב) ויֵרָאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בָּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: (ג) ויאמר ה' לא־יֵלֶדוּן רִיחֵי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשֶׁגֶם הוּא בָשָׂר וְהִינוּ יָמֵינוּ מָאָה וְעֹשְׂרִים שָׁנָה: (ד) הַנֹּפְלִים הֵינוּ בָאָרֶץ בְּיָמֵים קָדְמִים וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בָּנוֹת הָאָדָם וַיִּלְדוּ לָהֶם הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשָּׁמַיִם: פ (ה) ויֵרָא ה' כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכִלְיָנָהּ מִחֻשְׁבֹּת לְבָבוֹ רַק רָע כָּל־הַיּוֹם: (ו) וַיִּנְחָם ה' כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לְבוֹ: (ז) ויאמר ה' אִמָּתָה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתָם: (ח) וְנַח מֵצָחַן בְּעֵינֵי ה': פ

3. בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק ו - יט

(ו) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תֹאנֶה־הִוא לְעֵינַיִם וְנָחַמְדָּה עַל לְהַשְׁפִּיל וּתְקַח מִפְּרִיָו וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּה וַיֹּאכַל: (ז) וַתִּפְקְדָנָה עֵינֵי שָׂרִיָהֶם וַיִּדְעוּ כִּי עִירָמָם הֵם וַיִּתְּפְרוּ עָלָהּ תֹאנֶה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת: (ח) וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל ה' אֱלֹהִים מִתְּהִלָּה בְּגֹן לְרִיחַ הַיּוֹם וַיִּתְּחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן:

(ט) אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבֵּה אָרְבָּה עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְבֵּה בְעֵצָב תִּלְדִּי בָנִים וְאֶל־אִישְׁךָ תִּשְׁוֹקְתִּי וְהוּא יִמְשָׁל־בְּךָ: ס (יז) וַיִּלְאָדָם אָמַר כִּי־שָׁמַעְתְּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ לְקוֹל אֲשֶׁר־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אַרְוָה הָאֲדָמָה בְּעֵבוּרָהּ בְּעֵצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: (יח) וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתְּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: (יט) בְּזַעַת אֶפְיֶךָ תֹּאכַל לָחֶם עַד שׁוֹבֶבֶת אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לְקַחְתָּ כִּי־עֲפָר אַתָּה וְאֶל־עֲפָר תִּשׁוּב:

4. בראשית (פרשת בראשית) פרק ב פסוק ט - יח

(ט) וַיִּצְלַח ה' אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ נִחְמַד לְמִרְאֵה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיַּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע: ... (טו) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיִּנְחָהוּ בְּגֵן־עֵדֶן לְעִבְדָהּ וּלְשִׁמְרָהּ: (טז) וַיִּצַּח ה' אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ־הַגֵּן אָכַל תֹּאכַל: (יז) וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אָכַלְתָּ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת: (יח) וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לְּךָ עֶזְרָ כְּנָגְדְּךָ:

5. רש"י בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק ג

והיו ימיו וגו' - עד מאה ועשרים שנה אאריך להם אפי ואם לא ישוּבו אביא עליהם מבול.

6. אבן עזרא שיטה אחרת - פירוש בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק ג

והיו ימיו - כדברי המתרגם ארמית. ויש אומרים כי ק"כ שנה מועד קצוץ לרוב האדם. כמספר שנות השמש על פי חכמי המזלות. ואיננו נכון, כי הנה שם חיה המבול ת"ק שנה, ובנו יותר מארבע מאות שנה:

7. רמב"ן בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק ג

בשגם הוא בשר - כמו בשגם בסגול. ופירש רש"י בשביל שגם זאת בו שהוא בשר, ואף על פי כן איננו נכנע מלפני. ומה אם יהיה אש או דבר קשה. ואין בפירוש הזה טעם או ריח. ורבי אברהם פירש כי יאמר לא יעמוד רוחי באדם לעולם בעבור החמס הזה, ועוד בעבור שהאדם בשר ויגיע עד עת ויחסר. והנה הוא כמו גם בשהוא בשר. ומה צורך לטענה הזאת. וידוע כי בשר המה ונגזר עליהם המיתה, כי עפר אתה ואל עפר תשוב (לעיל ג יט): והנכון בעיני, כי יאמר לא יעמוד רוחי באדם לעולם, בעבור שגם האדם הוא בשר ככל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה, ואיננו ראוי להיות רוח אלהים בקרבנו. והענין לומר, כי האלהים עשה את האדם ישר להיותו כמלאכי השרת בנפש שנתן בו, והנה נמשך אחרי הבשר ובתאוות הגופניות נמשל כבהמות נדמו, ולכן לא ידון עוד רוח אלהים בקרבנו, כי הוא גופני לא אלהי, אבל יאריך להם אם ישובו. והנה זה כטעם ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב (תהלים עח ט).

8. אלשיך על בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק ג

(א) ואחשבה כי להפליג ברעתם נאמר ויהי כי החל האדם לרוב כו' ובנות יולדו להם כו', והוא כי אם להעדר פנויות היה משלוח ידם בנשואות וזכור ובהמה, לא כבדה חטאתם כל כך, אך הנה ויהי כי החל האדם כו', לבל ישלחו בעולתה ידיהם הפליג הוא יתברך בנקבות יותר מבזכרים, למען יחזיקו שבע נשים באיש אחד בנישואי היתר, ועם כל זה, המה בני האלהים בחרו בדרכיהם הרע: (ב) פן נאמר אולי הבנות הפנויות לא ישרו בעיניהם, ונתנו עיניהם ביופי הנשואות, אמר הלא נהפוך הוא, כי הלא הוא ויראו בני האלהים את בנות האדם, הם הבתולות הפנויות הנקראות בשם בנות כי טובות הנה, ועם כל זה ויקחו להם נשים מן הנשואות. ועוד ראייה כי כל ישעם וכל חפץ אך להרע, כי בחרו גם בבהמה, כי מה טובה ומה יופיה, כמאמרם ז"ל (שם) אשר בחרו זהו בהמה. ויתיישב בזה אומרו נשים לבלי צורך, שהיה די יאמר ויקחו להם מכל אשר בחרו. אך כיוון להפריש בין בנות הנזכרות למעלה שהן פנויות, לנשים שמזכיר אחר כך שהן נשואות. וגם אומרו נשים ולא אמר לנשים. הנה בזה היה זכות לבני האדם לבלתי השחית הכל, כי היה מקום להשקיט המקטריגים. ג. והוא על דרך מאמרם ז"ל (בראשית רבה לג א) על אדם ובהמה תושיע ה', אדם בזכות בהמה כו', כן אם היה הוא יתברך משחית כל האדם, הלא מה בצע אחרי כן בבהמה ורמש ועוף השמים והלא לא נבראו אלא בעבור אדם ואדם אין, על כן גם המה יאבדו. וגם שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה כח ח) כי גם בהמה וחיה נזקקים לשאינם מינן, לא כלם היו, כי הלא אמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קח ב) כי כל הבעלי חיים הבאים אל נח היו מאותם שלא נזקקו לשאינם מינן. ועל מעמד שלשת הטעמים האלה ריחם ה' על עולמו והשאיר שארית בארץ: (ד) ושמה תאמר אם ללמד עליהם זכות תפשת קל וחומר מהמלאכים שהפליגו להרשיע מבני האדם, אם כן איפה למה עשית חסד עמהם יותר מלאנשים, כי לבני אדם הארכת מאה ועשרים שנה, ולבני הנפילים עד כבוש ארץ ישראל, כי שם נמצאו ושם היו אחימן ששי ותלמי. על כן אמר נהפוך הוא, כי הלא לאדם הארכתני עשרה דורות ועוד מאה ועשרים שנה, ולנפילים שני דורות בלבד. כי הלא הנפילים הם דור ראשון אשר נפלו מן השמים, הן עצמם היו בארץ בימים ההם, וגם אחרי כן שתראה מהם בכבוש הארץ, הוא אשר יבאו בני האלהים הנזכרים הוא דור ראשון, אל בנות האדם וילדו להם שהוא דור שני, המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם, כי הילודים להם הן המה אותם הגבורים אשר תראה נקובי שם בתורה, באופן כי לא האריכו רק שני דורות בלבד. הנה עד כה הזכיר השני טעמים:

9. אור החיים בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק ג

ויאמר ה' לא ילדון רוחי וגו'. מקרא זה צריך מגיד ורז"ל דרשו בו (ב"ר פכ"ו) הרבה דרשות אבל פשט הכתוב לא נודע. ונראה שיכוין לומר להיות שהיה ה' מתנהג עם ברואיו להוכיח ולהתדיין עמהם בנגלה ויאמר ה' אל הנחש (ג י"ה), אל האשה אמר וגו' (שם ט"ו), ולאדם אמר וגו', ויאמר ה' אל קין למה וגו' (ד י'),

ויאמר ה' אי הבל וגו' (שם ט'), וכאשר הגדילו להתעב אמר ה' לא ידון עוד לעולם רוחי באדם פנים בפנים להשפט עמו יחד, ופירוש רוחי הוא שכינתו יתברך שלא יהיה עוד נחשב האדם להזדגה זו. ותמצא כי כפי מעשיו מרחיק הדרגתו מטה מטה, **שבתחילה** ה' ה' מוכיח לאדם על פניו ונמצאים הנבראים כולם במדרגת נביאים, ויהי כי החל האדם (א:1) פירוש נתחלל או נעשה חולין הובדל מהדרגת נביא, ובהמשך הזמן הנצנים נראו בארץ הם הצדיקים שהחזירו העטרה ליושנה, ומשחרב המעון נסתם חזון ונשארה בחינת רוח הקודש, וכשנסתתמו עיני ישראל אין אתנו משיג ריח הקודש ואין צריך לומר רוח הקודש, וזו היא צרת בית ישראל שאין למעלה ממנה הצמאים להריח ריח אבינו שבשמים ותחי רוחינו. ותחילת קללה זו התחילה מדור המבול. ונתן ה' טעם לדבר זה בשגם הוא בשר פירוש בשביל שהוסיף להתעב בתיעוב מוסרח בעון הניאוף הוא בשר כאמור בענין וה' שונא זימה ומאס מדבר אליו: עוד ירצה על דרך אומרם (הר"י עראמה ז"ל) כי הצדיקים מהפכים החומר לעשותו צורה והרשעים מהפכים הצורה לחומר וזה הוא איבוד לעולם. והוא אומר לא ידון רוחי פירוש לא יהיה לי רצון מהם לעולם פירוש מעתה ועד עולם ואפילו עולם הנצחי, והטעם הוא בשגם פירוש בשביל שגם הוא רוחניות שבו הפכו ועשאו בשר וזה הוא איבוד הנפש, והוא אומרם ז"ל (סנהדרין קז) דור המבול אין להם חלק לעולם הבא:...

10. נחלת יעקב בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק ג

לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם וגו'. הלשון תמוה מאוד. ונראה הכוונה, דהנה השי"ת התיר מיתת בע"ח לאדם בשביל ריוח מעט, ורציחות האדם הזהיר בהרבה אזהרות, והוא מטעם דנפש האדם אצולה מלמעלה, וכיון שחטאו נסתלק מהם נפש השכלית ולא נקרא עליהם שם אדם רק שם בשר כמו שאר בעלי חיים. וזה הוא שאמר "לא ידון רוחי באדם לעולם", פי' כי רוחי נאמר על רוח הקודש ששורה על האדם כמו שנאמר: ואת רוחי אתן בקרבכם (יחזקאל לו, כז); אצק רוחי (ישעיה מד, ג). ואמרו חז"ל (ברכות סא ב) צדיקים יצר טוב שופטן, והכוונה ששופט על הדבר קודם עשותו אם יעשה זה ואם הדבר הזה טוב לעשות, וזהו כוונת הכתוב, שראה הקדוש ברוך הוא הצופה ומביט ששוב לא ידון רוחי באדם מחמת קלקול הדורות. וזהו שאמר "לא ידון רוחי לעולם", היינו הרוה"ק שהי' שורה באדם לא יתקיים בדור הזה ולזרעיהם אחריהם לעולם. "בשגם הוא בשר", כלומר דאדם אינו רק בשר כמו שאר בע"ח, ולא נשאר בהם רוחי כמקדם. והמעט אשר בהם עדיין לחלוחית מהנפש קצת, ידע הקדוש ברוך הוא בידיעה קדומה שלו שלעולם לא יתקיים יותר, רק ק"ך שנה, ובסוף הזמן לא ישאר רק בהמיות, ולכך גזר שבסוף הזמן יאבדו ויכלו הכל:

11. בראשית (פרשת בראשית) פרק ה פסוק כא - כד

(כא) וַיְחִי חֲנֹךְ חֲמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיֻּלְדֵת אֶת־מֶתוֹשֶׁלַח: (כב) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מֶתוֹשֶׁלַח וְשָׁלַח מֵאֹת שָׁנָה וַיֻּלְדֵת בָּנִים וּבָנוֹת: (כג) וַיְהִי כִּלְיָמִי חֲנֹךְ חֲמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וְשָׁלַח מֵאֹת שָׁנָה: (כד) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וְאֵינָנוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים: פ

12. מדרש הגדול בראשית (פרשת בראשית) פרק ה פסוק כד

ואיננו כי לקח אותו אלהים. תאנא שלשה עלו ושימשו במרום. ואלו הן חנוך ומשה ואליהו. חנוך, דכתיב כי לקח אותו אלהים. משה, דכתיב ויעל משה מערבות מואב. ולא ידע איש את קבורתו (דברים לז, 1-8). אליהו, דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים (מ"ב ב, יא). ולא אלו בלבד אלא כל הצדיקים הן עולין ומשמשין במרום, שנאמר ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה (זכריה ג, ז) וילמד סתום מן המפורש.

13. כתר יונתן בראשית (פרשת בראשית) פרק ה פסוק כד

(כד) ויעבוד חנוך באמת לפני יי והנה איננו עם תושבי הארץ כי נלקח ועלה לרקיע במאמר לפני יי ויקרא שמו מיטטרון הסופר הגדול:

14. כתר יונתן בראשית (פרשת בראשית) פרק ו פסוק א - ד

(א) ויהי כי החלו בני אדם להתרבות על פני האדמה ובנות יפות נולדו להם: (ב) ויראו בני הגדולים את בנות האדם כי יפות הן ומתאפרות ומיפות שערותיהן ומהלכות בגילוי בשר והרהרו לזנות ויקחו להן נשים מכל שהשקו: (ג) ויאמר יי במאמרו לא ידונו כל דורות רעים שעתידיים לקום בסדר דינים של דור המבול לאבדו ולהכריתו מתוך העולם הלא נתתי רוח קודשי בהם מן בגלל אשר יעשו מעשים טובים והנה הרעו מעשיהם. הנה נתתי להם ארכה מאה ועשרים שנים מן בגלל שיעשו תשובה ולא עשו: (ד) שמחזאי ועוזיאל הם נפילים מן השמים והיו בארץ בימים ההם ואף אחרי כן כשעלו בני הגדולים אל בנות האדם וילדו להם המה נקראים אנשים שמעולם אנשי שמים:

15. בראשית רבתי עמוד 29

ו, ב בני האלהים. ר' יוסף אמר ראו המלאכים שהיה הב"ה מתעצב על שברא בני אדם. מיד עמדו שני מלאכים לפני הב"ה ששם שמחזאי ועזאל ואמרו לפניו רבש"ע הלא אמרנו לפניך בשעה שבראת עולמך אל תברא אדם, כענין שנאמר מה אנוש כי תזכרנו וגו' (תהלים ח' ה'). א"ל הב"ה ועולם מה תהא עליו, א"ל אנו מסתפקים בו, א"ל גלוי וידוע לפני אלו הייתם בעולמם ויצר הרע שולט בכם כשם ששלט באדם הייתם קשים מהם, א"ל תן לנו רשות ונדור עם הבריות ותראה איך אנו מקדשים שמך. א"ל הב"ה כבר נתתי לכם רשות. מיד ירדו והשליט בהם יצר הרע. כיון שראו בנות האדם שהם יפות תעו אחריהן ולא יכלו לכבוש ביצרן הדא ה"ד ויראו בני האלהים וגו'. ... עמוד 30 כיון שראו כך שמחזאי ועזאל עמדו ונשאו נשים והולידו בנים. ר' אומר וכי תעלה על דעתך שבו"ד יכול ליגע אצל המלאכים והא כתיב משרתיו אש לוהט (תהלים ק"ד ד'). אלא מלמד כיון שנפלו המלאכים ממקום קדושתם מן השמים שלט בהם יצר הרע כבני אדם וקומתם נעשה כבני אדם ולבשו גוש עפר, שנאמר לבש בשרי רמה וגוש עפר וגו' (איוב ז' ה'). א"ר צדוק מהם נולדו הענקים אשר הולכים בזדון לבם [ובגובהן] ומשלחים ידיהם בכל גזל והמס ושפיכות דמים, שנאמר ושם ראינו את הנפילים וגו' (במדבר י"ג ל"ג) ואומר הנפילים היו בארץ (ו' ד'). תני שמחזאי הוליד ב' בנים ושמותם הייא והייא ונשאו נשים והולידו סיחון ועוג. ר' יוסף אמר בשעה שנגזרה גזרה לבוא מבול בעולם שגר הב"ה למטטרון שליח לשמחזאי, א"ל עתיד הב"ה להחריב העולם, עמד שמחזאי והרים קולו בככי ובזעקה והיה מצטער על העולם ועל בניו ... עמוד 31 אמרו עליו על שמחזאי שחזר בתשובה ותלה עצמו בין שמים וארץ ראשו למטה ורגליו למעלה, לפי שלא היה לו פתחון פה לפני הב"ה ועד היום תלוי בתשובה בין השמים והארץ. אבל עזאל לא חזר בתשובה והוא ממונה על כל מיני צבעונין ותכשיטין של נשים שמסיתים בני אדם לדבר עבירה ועדיין הוא עומד בקלקולו, ולכך היו ישראל מקריבין קרבנות והיו נותנים גורל אחד לה' שיכפר על כל עונות ישראל וגורל אחד לעזאל שיסבול עונותיהם של ישראל. +נשלם הנמצא כתוב מבראשית רבתי כסדר בתוך הספר, ועתה אכתוב הנמצא כתוב בגליוני כל החבור לפי מספר העליון+.

16. בראשית (פרשת בראשית) פרק ד פסוק טז - כו

(טז) ויצא קין מלפני ה' וישב בארץ-נוד קדמת-עֵדֶן: (יז) ויבדע קין את-אשתו ותהר ותלד את-חַנוֹךְ וַיְהִי בְנָה לְעֵיר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעֵיר כְּשֵׁם בְּנוֹ חַנוֹךְ: (יח) וַיִּגְדַּל חַנוֹךְ אֶת-עֵיֶרֶד וְעֵיֶרֶד יָלַד אֶת-מְחוֹיָאֵל וּמְחוֹיָאֵל יָלַד אֶת-מְתוּשָׁאֵל וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת-לָמֶךְ: (יט) וַיִּקְחֵלֹו לָמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאֶחָת עֵדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלְהָ: (כ) וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת-יִבְבֵּל הוּא הָיָה יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי כָל-תַּפְּשֵׁי כְּנָז וְעוֹגָב: (כב) וְצִלְהָ גַם-הָיָה יָלְדָה אֶת-תּוֹבֵל קִיִּין לְטָשׁ פְּלִי-חַרְשׁ נְחֹשֶׁת וּבְרָזָל וְאַחֲוֹת תּוֹבֵל-קִיִּין וְעַמָּה: (כג) וַיֹּאמֶר לָמֶךְ לְנַשְׂיוֹ עֵדָה וְצִלְהָ שְׁמַעַן קוֹלִי נָשִׂי לָמֶךְ הֵאֲזִינָה אֶמְרָתִי כִּי אִישׁ הֲרַגְתִּי לְפַצְעֵי וַיִּלְד לְסַבְרָתִי: (כד) כִּי שָׁבַעְתִּים גַּם-קִיִּין וְלָמֶךְ שָׁבַעְתִּים וְשָׁבַעְתָּ: (כה) וַיִּבְדַּע אָדָם עוֹל אֶת-אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֶּן וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שֵׁת כִּי שֵׁת-לִי אֱלֹהִים זָרַע אֲחֵר תַּחַת הַכֶּבֶל כִּי הֲרָגוּ קִיִּין: (כו) וּלְשֵׁת גַּם-הוּא יָלַד-בֶּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אֲנוֹשׁ אֲזַי הוֹחֵל לְקָרָא בְּשֵׁם ה': פ

17. **מדרש אגדה (בובר) בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כו**
אנוש. על שם ומכתי אנושה ^(ירמיה טו יח), לפי שבימיו נעשה שם הקדוש ברוך הוא מחולל שעשה ע"ז ומנעו עצמם מלקרוא בשם ה': ד"א הוחל. **התבטל**, כמו לא לא יחל דברו ^(במדבר לג), כתרגומו לא יבטל:

18. **פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כו**
אז הוחל. לשון מרד, וכן הוא אומר הוא החל להיות גבור בארץ ^(בראשית יח): לקרא בשם ה'. זה דור אנוש שהחלו לכפור:

19. **רש"י בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כו**
(כו) אז הוחל - (לשון חולין) לקרא את שמות האדם ואת שמות העצבים בשמו של הקדוש ברוך הוא לעשותן עבודה זרה ולקרותן אלהות:

20. **רשב"ם בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כו**
(כו) אז הוחל לקרא בשם י"י - לשון התחלה שהתחיל להתפלל מתוך צרות שנתחדשו:

21. **ילקוט שמעוני בראשית ד': כ"א**
נַעֲמָה אֲשֶׁתוֹ שָׁלַח הָיְתָה, וְלָמָּה הָיוּ קוֹרִין אוֹתָהּ נַעֲמָה, שֶׁהָיוּ מַעֲשֵׂיהָ נְאִים וְנַעֲמִים. רַבֵּנּוּ אַמְרֵי, נַעֲמָה אֶתְרַת הָיְתָה וְלָמָּה הָיוּ קוֹרְאִים אוֹתָהּ נַעֲמָה, שֶׁהָיְתָה מְנַעֲמַת בְּתָף לְעַבֹדָה זָרָה.

22. **בכור שור בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כו**
(כו) אז הוחל לקרוא בשם ה'. מגיד לך חשיבותו של שם שקרא שם - בנו "אנוש" כלומר: אדם, כמו "מה אנוש כי תזכרנו" ¹³, ואף על פי שבדורו התחילו לקרוא שמותם בשם הקדוש ברוך הוא, שהיו משתפים שם - שמים בשמם, כמו "מחויאל" "מתושאל" ו"מהללאל".

23. **חזקוני בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כו**
(כו) ויקרא את שמו אנוש ארבעה דברים נשתנו בימי אנוש, ההרים נעשו טרשים והתחיל המת מרחיש ונעשה פניהם כקופין ונעשו חולין למזיקין. אז הוחל נתבטל כמו לא יחל דברו.

24. **מלבי"ם בראשית (פרשת בראשית) פרק ז פסוק כא**
ושם אחיו יובל. הוא לקח לחלקו את הנהר השני הסובב כל ארץ כוש ששם הזמה והנאוף, והוא היה ההתחלה אל הזמר והנגון ע"ד ישעיהו פרק כג: ^{טז} קָתִי כְּנֹר סְבִי עֵיר זֹנְגָה נְשָׁפְתָה, שכן היה דרך המתעתעים לשיר שיר הזונה גם בבתי משתיהם גם בבתי אליליהם, שהגם שאח"כ שב הנגון לדבר נכבד, הממציא הראשון היה להמשיך לב נשים, וע"כ נקרא שמו עוגב מלשון שיר עגבים:

25. **רש"י בראשית (פרשת בראשית) פרק ז**
פסוק יט - שתי נשים - כך היה דרכן של דור המבול, אחת לפריה ורביה ואחת לתשמיש, זו שהיא לתשמיש משקה כוס של עקרין כדי שתעקר ומקושטת ככלה ומאכילה מעדנים, וחברתה נזופה ואבלה כאלמנה, וזהו שפירש איוב ^(איוב כד כא) רועה עקרה לא תלד ואלמנה לא ייטיב, כמו שמפורש באגדת חלק: עדה - היא של פריה ורביה, ועל שם שמגונה עליו ומוסרת מאצלו. עדה תרגום של סורה: צלה - היא של תשמיש על שם שיושבת תמיד בצלו, דברי אגדה הם בבראשית רבה ^(כג ב):

פסוק כב - תובל קין - תובל אומנתו של קין. תובל לשון תבלין, תיבל והתקין אומנתו של קין לעשות כלי זיין לרוצחים: לוטש כל חרש נחשת וברזל - מחדד אומנות נחשת וברזל, כמו ^(איוב טז ט) ילטוש עיניו לי. חורש אינו לשון פועל אלא לשון פועל שהרי נקוד קמץ קטן. וטעמו למטה, כלומר מחדד ומצחצח כל כלי אומנות נחשת וברזל: נעמה - היא^א אשתו של נח:

26. **כלי יקר בראשית (פרשת בראשית) פרק ז: יט**
ויקח לו למך שתי נשים וגו'. כל הסיפור הלזה מענין שתי נשיו עדה וצלה יש בו צורך גדול בתורה ... כמו שמצינו בשתי נשים אלו עדה וצלה כי אותה של פריה ורביה נקראת עדה כפירוש רש"י גם יתכן

לפרשו לשון הריון שתרגומו ועדיאת (בראשית ד א). ואותה שלקח לשם תשמיש לבד נקראת צלה כפירוש רש"י ואולי לפחות היו צנועים בתשמיש ועושים צל תמיד. אם כן הדין נותן שמן עדה יוולדו בנים הגונים זהו שאמר ותלד עדה את יבל הוא היה אבי כל יושב אוהל ומקנה כי זה היה אומנותו של הבל הצדיק ואחריו כל ישרי לב כמשה ודוד וכמה נביאים וצדיקים עד אשר מתוך אומנות זה זכו לדיבוק השכינה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. שנבראו להלל בהם לבורא עולם יתברך כמו שנאמר (תהלים קנ ג) הָלְלוּהוּ בַגִּבֹּל וּבַכְנֹר וּגו'. וגם על ידיהם שורה רוח הקודש כמו שנאמר (מלכים - ב ג טו) וְהָיָה פִּנְגִּין הַמִּנְגֵן וַתְּהִי עָלָיו יְדִיהָ'. וצלה שלקח לשם תשמיש והשקה לה כוס של עקרים ולא הועילה כלום מכל מקום לסוף בנים זרים יוולדו לו שנאמר וצלה ילדה גם היא את תובל קין שהחזיר מעשה קין למקומו וברא כלי משחית לחבל ולרצוח כמו שאמר לוטש כל חרש נחושת וברזל המקצר ימיו של אדם, ...

27. העמק דבר בראשית (פרשת בראשית) פרק ד פסוק כא

תפש כנור ועוגב. שני מיני כלי שיר אלו פעולתן מתחלפות, כנור יותר מסוגל למנוחה ושינה, ועוגב להיפך מרעים את הרעיון, ושתי פעולות אלו נדרש להמקנה כל אחד במועדו:

28. אברבנאל פרשת בראשית

ומלבד זה היה ענין ההנהגה והכבוד טוב בעצמו עד שנקרא הקדוש ברוך הוא רועה ישראל והאבות הקדושים ודוד המלך כלם היו עתידין להיות רועי צאן ולא יקרא אחד מהם עובד אדמה ולהיות הקטטה הזאת ביניהם איש על מלאכתו אמרו ירא ה' וישפוט.

29. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ג עמוד ב

דאמר רב אחא בר ביזנא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲסִידָא: כְּנֹר הָיָה תְלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וְכִינּוֹן שֶׁהִגִיעַ חֲצוֹת לַיְלָה, בָּא רוּחַ צְפוֹנִית וְנוֹשְׁבֶת בּוֹ וּמְנַגֵּן מְאֹלָיו, מִיַּד הָיָה עוֹמֵד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה עַד שֶׁעָלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר.

30. ליקוטי מוהר"ן תורה נד

וְכִשְׁהַנְּבִיא שׁוֹמֵעַ זֶה הַנְּגוֹן מִהַיּוֹדֵעַ נְגוֹן, אָזִי מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ רוּחַ נְבוֹאָה, שֶׁקִּבֵּץ זֶה בְּיָדוֹ מִתּוֹךְ הָעֲצָבוֹת רוּחַ... וְלַחֲפֹשׂ הָרוּחַ טוֹבָה, דֵּהִינּוּ הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲדִין, לְבָרָר מִתּוֹךְ הָרוּחַ רָעָה. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת נְגוֹן הַנ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִשְׁמָר הַזְּכָרוֹן כִּנ"ל. דֵּהִינּוּ שֶׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכָה לְזָכַר תְּכֵלִיתוֹ הָאֲחֵרוֹן לְעוֹלָם הַבָּא, וְלַחֲשֹׁב תְּמִיד עַל סוּפוֹ וּלְאֲדַבְּקָא מִחֲשֻׁבְתָּהּ בְּעֵלְמָא דְאִתִּי תְּמִיד. שֶׁכֵּל זֶה הוּא בְּחִינַת זְכָרוֹן כִּנ"ל: וְזֶהוּ: "אֲזַנְפָּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה, עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי". אִם תִּדְקֹדֵק בְּמִקְרָא הַזֶּה, תִּמְצָא שֶׁכֵּל הַמְּלוֹת הָאֵלֶּה בְּכֻלָּם מְבֹאָר כֹּל עֲנָן הַנ"ל. אֲזַנְפָּרָה, זֶה בְּחִינַת הַזְּכָרוֹן הַנ"ל, שֶׁצָּרִיכִין לְזָכַר תְּמִיד בְּעֵלְמָא דְאִתִּי. וְזֶה בְּחִינַת נְגִינְתִי, דֵּהִינּוּ בְּחִינַת הַנְּגוֹן הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הַטוֹב מִן הָרַע כִּנ"ל. כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת נְגוֹן וְשִׁמְחָה, יְכוּלִין לְזָכַר עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. כִּי שְׁמִירַת הַזְּכָרוֹן הוּא, עַל יְדֵי נְגוֹן בִּיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמִחָה כִּנ"ל. וְזֶהוּ בְּלִילָה, כִּי עֶשֶׂר בְּרוּר הָרוּחַ טוֹבָה הוּא בְּלִילָה, שֶׁאֵז הוּא פְּקֻדוֹנוֹת הָרוּחוֹת כִּנ"ל. וְזֶהוּ: "עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה". כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת נְגוֹן וְשִׁמְחָה הַנ"ל, עַל יְדֵי זֶה נִשְׁמָר הַלֵּב מִכֹּחַ הַמְּדַמָּה כִּנ"ל. וְאֵז יְכוּל לְשַׁפֵּף לְבוֹ כַּמִּים לְפָנָי ה', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת: "מִי צָרַר מִיָּם בְּשִׁמְלָה" הַנ"ל, בְּבְחִינַת: "שֶׁפְּכִי כַּמִּים לְבָרָה נִכַח פְּנֵי ה'". וְזֶהוּ, עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי. שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְעוֹרְרִין לְשׁוֹם עִם לְבָבוֹ מִתְּכֵלִיתוֹ הַנְּצָחִי לְעוֹלָם הַבָּא, וְלַחֲפֹשׂ וּלְבַקֵּשׁ לְמַצָּא הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת, בְּחִינַת הָרוּחַ טוֹבָה שֶׁבְּקִרְבוֹ, כְּדֵי לְשׁוֹב לְהַשִּׁיב יְתִבְרָךְ עַל יְדֵי זֶה. כִּי עֶשֶׂר הַתְּשׁוּבָה הוּא, לְהַכְנִיעַ הָרוּחַ רָעָה, וּלְבָרַר הָרוּחַ טוֹבָה כְּפִדּוּעַ: וְזֶה בְּחִינַת קִימָה בְּחֻצוֹת לַיְלָה, כִּי כְּנֹר הָיָה תְלוּי לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וְכִינּוֹן שֶׁהִגִיעַ חֲצוֹת לַיְלָה הָיָה מְנַגֵּן מְאֹלָיו (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּבְרַחוֹת ג:). הִינּוּ שֶׁבְּחֻצוֹת לַיְלָה אֵז נִתְעוֹרְרַת בְּחִינַת הַנְּגוֹן דְּקֻדְשָׁה הַנְּמֻשֶׁף מִכְּנֹר שֶׁל דָּוִד, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרוּר הָרוּחַ טוֹבָה וְכוּ' כִּנ"ל. וְעַל כֵּן אֵז הַזְּמַן לְהַתְּגַבֵּר בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, לְקוּם אֵז לְעֹסֵק בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יְתִבְרָךְ. כִּי אֵז עֶשֶׂר הַבְּרוּר עַל יְדֵי בְּחִינַת נְגוֹן בְּפִלֵי הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּנֹר שֶׁל דָּוִד שֶׁמְנַגֵּן אֵז כִּנ"ל. וְהֵבֵן הֵיטֵב דְּבָרִים אֵלֶּי לְמַעֲשָׂה:

31. שמואל א פרק טז פסוק יז - כג

(יז) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל-עֲבָדָיו רְאוּ-נָא לִי אִישׁ מִיִּטִּיב לְנַגֵּן וְהִבִּיאֹתֶם אֵלָי: (יח) וַיַּעַז אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רְאִיתִי בֵּן לְיִשַׁי בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נַגֵּן וְגִבּוֹר חַיִל וְאִישׁ מִלְחָמָה וַיַּכּוּן דָּבָר וְאִישׁ תָּאָר וְהָ עִמּוֹ: (יט) וַיִּשְׁלַח שָׂאוּל מַלְאָכִים אֶל-יִשַׁי וַיֹּאמֶר שְׁלַחָה אֵלָי אֶת-דָּוִד בְּנֶךָ אֲשֶׁר בְּצֹאן: (כ) וַיִּקַּח יִשַׁי חֲמֹר לְחֶם וְנָאֵד לֶיִן וּגְדֵי עֲזִים אֶחָד וַיִּשְׁלַח בְּיַד-דָּוִד בְּנוֹ אֶל-שָׂאוּל: (כא) וַיָּבֵא דָוִד אֶל-שָׂאוּל וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו וַיִּצְהָבְהוּ מְאֹד וַיְהִי-לוֹ נִשְׂא כְלִים: (כב) וַיִּשְׁלַח שָׂאוּל אֶל-יִשַׁי לֵאמֹר יַעֲמַד-נָא דָוִד לְפָנָי כִּי-מִצָּא חֵן בְּעֵינָי: (כג) וְהִנֵּה בְהֵיזֹת רֵוֶת-אֱלֹהִים אֶל-שָׂאוּל וְלָקַח דָּוִד אֶת-הַכְּנֹזֹר וַנִּגַּן וַרְנַח לְשָׂאוּל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעַלְיוֹ רוּחַ הַרְעָה: פ

32. שמואל א פרק יז פסוק לד - נד

(לד) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל רַעְהָ הִנֵּה עֲבָדָךָ לְאָבִיו בְּצֹאן וּבָא הָאָרֶץ וְאֶת-הַדּוֹב וְנִשְׂא שָׂה מִהַעֲדָר: (לה) וַיִּצְאָתִי אַחֲרָיו וְהַפְתִּיו וְהַצַּלְתִּי מִפְּנֵי גִיָּס וְהִסְתַּחֲטַח בְּזַקְנוֹ וְהַפְתִּיו וְהַמִּיתִיו: (לו) גַּם אֶת-הָאָרֶץ גַּם-הַדּוֹב הִקְהָ עֲבָדָךָ וְהִנֵּה הַפְּלִשְׁתִּי הַעֲרַל הַזֶּה כְּאֶתֶד מֵהֶם כִּי חָרַף מֵעֲרַכְתָּ אֱלֹהִים חַיִּים: ס (לז) וַיֹּאמֶר דָּוִד ה' אֲשֶׁר הִצַּלְנִי מִיַּד הָאָרֶץ וּמִיַּד הַדָּב הָהוּא יִצִּילְנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה: ס וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל-דָּוִד לֵךְ וְהִנֵּה עִמָּךָ: (לח) וַיִּלְבַּשׁ שָׂאוּל אֶת-דָּוִד מְדֹי וַנָּתַן קֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל-רֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ שַׂרְיוֹן: (לט) וַיַּחְזֵר דָּוִד אֶת-חַרְבּוֹ מֵעַל לְמְדֹי וַיִּשְׁאֵל לְלֶכֶת כִּי לֹא-נִסְיָתִי וַיִּסְרַם דָּוִד מֵעַלְיוֹ: (מ) וַיִּקַּח מִקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר-לוֹ חֲמֹשֶׁה חֲלָקִי-אֲבָנִים וּמִן-הַנְּחֹשֶׁת וַיִּשֶׂם אֹתָם בְּכַלֵּי הַרְעִים אֲשֶׁר-לוֹ וּבִיַּלְקוּט וְקַלְעוֹ בְּיָדוֹ וַיִּגַּשׁ אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי: (מא) וַיִּלָּךְ הַפְּלִשְׁתִּי הַלֵּךְ וַקְרַב אֶל-דָּוִד וְהָאִישׁ נִשְׂא הַצִּנָּה לְפָנָיו: (מב) וַיִּבֹט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת-דָּוִד וַיִּבְהַהוּ כִּי-הִנֵּה נֹעַר וְאֶדְמִנִי עִם-יָפֶה מְרָאָה: (מג) וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל-דָּוִד הַכֵּלֵב אֲנִי כִי-אַתָּה בָּא-אֵלָי בַּמְקֹלוֹת וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת-דָּוִד בְּאֱלֹהֵיו: (מד) וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל-דָּוִד לָכֵה אֵלָי וְאַתָּה אֶת-בְּשָׂרִי לַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכַהֲמַת הַשָּׂדֶה: ס (מה) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלָי בְּחַרְבַּב וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן וְאֲנִי בָּא-אֵלֶיךָ בְּשֵׁם ה' צְבָאוֹת אֱלֹהֵי מִעֲרֹכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָרַפְתָּ: (מו) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרָךְ ה' בְּיָדִי וְהִפִּיתָ וְהִסְרִיתָ אֶת-רֹאשִׁי מֵעַלְיָה וְנָתַתִּי פִּגְרוֹ מִחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיַּת הָאָרֶץ וַיַּדְעוּ פְּלִי-הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל: (מז) וַיַּדְעוּ פְּלִי-הַקְּהָל הַזֶּה כִּי לֹא בְּחַרְבַב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ ה' כִּי לֵה' הַמִּלְחָמָה וַנָּתַן אֹתָם בְּיָדוֹ: (מח) וְהִנֵּה כִּי-יָקָם הַפְּלִשְׁתִּי בַיָּד וַיִּקְרַב לַקְרָאת דָּוִד וַיִּמְהַר דָּוִד וַיִּרֶץ הַמַּעְרָבָה לַקְרָאת הַפְּלִשְׁתִּי: (מט) וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת-יָדוֹ אֶל-הַכֵּלֵי וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיִּקְלַע בָּהּ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי אֶל-מַצְחֹו וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמַצְחֹו וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו אֲרָצָה: (נ) וַיַּחֲזֹק דָּוִד מִן-הַפְּלִשְׁתִּי בַקַּלַע וּבְאֶבֶן וַיִּהְיֶה אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמִּיתָהוּ וַחֲרַב אֵין בְּיַד-דָּוִד: (נא) וַיִּרְץ דָּוִד וַיַּעֲמֵד אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת-חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלַפְהָ מִמַּעְרָה וַיִּמְתְּתָהוּ וַיִּכְרַת-בָּהּ אֶת-רֹאשׁוֹ וַיִּרְאֹ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי-יָמַת גִּבּוֹרָם וַיִּגְסוּ: (נב) וַיִּקְמוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה וַיִּרְעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּים עַד-בּוֹאֲהָ גֵיא וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן וַיִּפְּלוּ חֲלָלֵי פְּלִשְׁתִּים בְּדָרֶךְ שַׁעֲרִים וְעַד-גַּת וְעַד-עֶקְרוֹן: (נג) וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּלֵק אַחֲרָי פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁסוּ אֶת-מַחְנֵיהֶם: (נד) וַיִּקַּח דָּוִד אֶת-רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּבְאֶהוּ יְרוּשָׁלַם וְאֶת-כְּלָיו שָׁם בְּאֵהָלוֹ: ס

33. שמואל א פרק כה פסוק לט - מג

(לט) וַיִּשְׁמַע דָּוִד כִּי מַת נָבָל וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר רָב אֶת-רִיב חַרְפָּתִי מִיַּד נָבָל וְאֶת-עֲבָדוֹ חֲשָׁף מִרְעָה וְאֶת רַעַת נָבָל הַשִּׁיב ה' בְּרֹאשׁוֹ וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיַּדְבֵּר בְּאַבִּיגַיִל לְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה: (מ) וַיָּבֵאוּ עֲבָדֵי דָוִד אֶל-אַבִּיגַיִל הַכַּרְמֶלָה וַיַּדְבְּרוּ אֵלֶיהָ לֵאמֹר דָּוִד שָׁלַחְנוּ אֵלֶיךָ לְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה: (מא) וְהִקָּם וַתִּשְׁתַּחֲוֶי אַפַּיִם אֲרָצָה וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַתְךָ לְשִׁפְחָה לְרוּחַ רַגְלֵי עֲבָדֵי אֲדֹנָי: (מב) וַתִּמְחָר וַתָּקָם אַבִּיגַיִל וַתִּרְפַּב עַל-הַחֲמֹר וַחֲמֹשׁ נִעְרַתֶיהָ הִחֲלֹקוֹת לְרַגְלָהּ וַתִּלָּךְ אַחֲרַי מִלְּאֲכֵי דָוִד וַתַּהֲיִי-לוֹ לְאִשָּׁה: (מג) וְאֶת-אֲחֵינָעַם לָקַח דָּוִד מִיְזְרַעֲאֵל וַתִּהְיֶינָם-שְׁתֵּיהֶן לוֹ לְנָשִׁים: ס

34. שמואל ב פרק ג פסוק ב - ה

(ב) ויולדו לדוד בנים בחברון ויהי בכורו אמנון לאחינעם הזרעאלת: (ג) ומשגהו כללוב לאביגיל אשת נבל הפרמלי והשלש אבשלום בן-מעכה בת-תלמי מלך גשור: (ד) והרביעי אדניה בן-סגית והחמישי שפטיה בן-אביטל: (ה) והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה ילדו לדוד בחברון: פ

35. שמואל ב פרק ה פסוק יג - טז

(יג) ויסקח דוד עוד פלגשים ונשים מירושלם אחרי באו מחברון ויולדו עוד לדוד בנים ובנות: (יד) ואלה שמות הילדים לו בירושלם שמוע ושוכב ונתן ושלמה: (טו) ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע: (טז) ואלישמע ואליזע ואליפלט: פ

36. שמואל ב פרק יא פסוק ב - טו

(ב) ויהיו לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו ויתהלך על-גג בית-המלך וירא אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד: (ג) וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלוא-זאת בת-שבע בת-אליעם אשת אוריה החתי: (ד) וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיא מתקדשת מטמאתה ותשב אל-ביתה: (ה) ותהר האשה ותשלח ותגד לדוד ותאמר הנה אנכי: (ו) וישלח דוד אל-יואב שלח אלי את-אוריה החתי וישלח יואב את-אוריה אל-דוד: (ז) ויבא אוריה אליו וישאל דוד לשלום יואב ולשלום העם ולשלום המלחמה: (ח) ויאמר דוד לאוריה גד לביתך ורתץ רגליך ויצא אוריה מבית המלך ומצא את-אוריה משאת המלך: (ט) וישכב אוריה פתח בית המלך את פל-עבדי אדניו ולא ירד אל-ביתו: (י) ויגדו לדוד לאמר לא-ירד אוריה אל-ביתו ויאמר דוד אל-אוריה הלוא מדרה אתה בך מדוע לא-ירדת אל ביתך: (יא) ויאמר אוריה אל-דוד הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה יְשָׁבִים בַּסּוּת וְאֲדֹנָי יוֹאֵב וְעַבְדֵי אֲדֹנָי עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה חַיִּים וְאֲנִי אָבֹא אֶל-בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב עִם-אִשְׁתִּי סִיף וְחַי נַפְשִׁי אִם-אֶעֱשֶׂה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה: (יב) ויאמר דוד אל-אוריה שֶׁב בָּנָה גַם-הַיּוֹם וּמָחָר אֲשַׁלְחֶךָ וְיָשָׁב אִרְיָה בִירוּשָׁלַם בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחָרָת: (יג) ויקרא-לו דוד ויאכל לפניו וישת וישכרו ויצא בערב לשכב במשכבו עם-עבדי אדניו ואל-ביתו לא ירד: (יד) ויהי בבקר ויכתב דוד ספר אל-יואב וישלח ביד אוריה: (טו) ויכתב בספר לאמר הֲבֵי אֶת-אִרְיָה אֶל-מוֹלֵךְ פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֹזֶקָה וּשְׁבַתְּם מֵאַחֲרָיו וְנָגַהּ וּמָת: ס

37. שמואל ב פרק יא פסוק כו - כז

(כו) ותשמע אשת אוריה כי-מת אוריה אישה ותספד על-בעלה: (כז) ויעבר האבל וישלח דוד ויאספה אל-ביתו ותהי-לו לאשה ותלד לו בן וירע הדבר אשר-עשה דוד בעיני ה': פ

38. שמואל ב פרק יב פסוק א - כה

(א) וישלח ה' את-נתן אל-דוד ויבא אליו ויאמר לו שְׁנֵי אַנְשִׁים הֵיוּ בְּעִיר אֶחָת אֶחָד עֹשִׂיר וְאֶחָד רָאשׁ: (ב) לעשיר הנה צאן ובקר הרבה מאד: (ג) ולרש אין-כֹּל כִּי אִם-כֹּבֶשֶׂה אֶחָת קִטְנֶה אֲשֶׁר קָנָה וַיִּסְחֶה וַתַּגְדֵּל עִמּוֹ וְעַם-בְּנָיו יַחְדָּו מִפְתּוֹ תֹאכַל וּמִפְסוֹ תִשְׁתֶּה וּבְחִיקוֹ תִשְׁכַּב וַתַּהֲיִלּוּ כֶּבֶת: (ד) ויבא ה' לְאִישׁ הָעֹשִׂיר וַיַּחְמַל לְקַחַת מִצְאֵנוֹ וּמִבְקָרוֹ לַעֲשׂוֹת לְאֹרֶחַ הַבָּאִלּוֹ וַיִּקַּח אֶת-כֹּבֶשֶׂת הָאִישׁ הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂה לְאִישׁ הַבָּא אֵלָיו: (ה) ויסר-אף דוד באיש מאד ויאמר אל-נתן סי-ה' כִּי בֹן-מִנֹּת הָאִישׁ הַעֲשֵׂה זֹאת: (ו) ואת-הכֹּבֶשֶׂה ישלם ארבעתים עֶקֶב אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא-חָמַל: (ז) ויאמר נתן אל-דוד אתה האיש פה-אמר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי מִשְׁחַתִּיךָ לְמַלְכֵךָ עַל-יִשְׂרָאֵל וְאַנְכִי הַצֹּלְתִיךָ מִיַּד שָׂאוּל: (ח) ואתנה לך את-בית אדניך ואת-נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את-בית ישראל ויהיה ואם-מעט ואספה לך בתנה וכהנה: (ט) מדוע בניתו את-דבר ה' לעשות הרע <<בעינו>> בעיני את אוריה החתי הכֹּרֵב וְאֶת-אִשְׁתּוֹ לְקַחַת לָךְ לְאִשָּׁה וְאִתּוֹ הִרְגַת בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן: (י) ועתה לא-תסור תָּרֵב מִבֵּיתְךָ עַד-עוֹלָם עֶקֶב כִּי בִוְתָנִי וַתִּקַּח אֶת-אִשְׁתִּי אִרְיָה הַחֹתֵן לְהַזְנוֹת לָךְ לְאִשָּׁה: ס (יא) כֹּה אָמַר ה' הֲנִי מְקִים עֲלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ וְלִקְחַתִּי אֶת-נְשִׂיךָ לְעִינֶיךָ וְנָתַתִּי לְרַעֲיָה וְשָׁכַב עִם-נְשִׂיךָ לְעֵינֵי הַשָּׁמַשׁ הַזֹּאת: (יב) כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ בְּסִתְרִי וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה גַּדְד פְּלִי-יִשְׂרָאֵל וְנִגְדַד הַשָּׁמַשׁ: ס (יג) ויאמר דוד אל-נתן חַטָּאתִי לָהּ' ס ויאמר נתן אל-דוד